

Příloha k protokolu o SZK č.:

Diplomant: Kateřina Ondráčková

Vysoká škola: PF JU

Obor: Učitelství pro ZŠ Vv - Ov

Katedra: pedagogiky a psychologie

Vedoucí diplomové práce:

Datum odevzdání posudku: 21. 1. 2011

Mgr. Miroslav Procházka, Ph.D.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název:

Systém prevence sociálně patologických jevů a jeho realizace na základních školách

Autorka předkládá k posouzení práci, která se svým zaměřením velmi aktuální. Základní školy jsou postaveny před úkol realizovat v rámci svého výchovného a vzdělávacího programu systematickou primární prevenci. Tento úkol je metodicky řízen na úrovni jednotlivých krajů, poradensky je podporován ped. psych. poradnami, ale vlastní odpovědnost za realizaci programů v praxi však zůstává na jednotlivých školách. Otázkou tedy zůstává, do jaké míry odpovídá zaměření školních preventivních programů potřebám žáků, jak reflektují tyto aktivity situaci a reagují na zkušenosti, které v kontextu soc. patol. jevů (rizikového chování) děti již stačily prožít? Na tyto otázky se předložená práce pokouší odpovědět, a to v situaci, kdy k podobnému zhodnocení dosud pravidelně nedochází. Každodenní realita realizace prevence není vyhodnocována a nestává se základem pro indikování změn podoby minimálních preventivních programů ve školách. Cíl práce a zaměření výzkumu tak otevírá důležitý prostor pro další podobná šetření.

Teoretická část diplomové práce je logicky uspořádána, směřuje od obecnější charakteristiky sociálně patologických jevů k podrobnému popisu jednotlivých projevů rizikového chování a důsledků, které mají pro školní realitu. Tato část práce je obsahově zpracována velmi kvalitně, autorka vhodně kombinuje aktuální informace z dostupné literatury i odpovídajících internetových pramenů. Správně si všímá koncepční změny, která posunula pojetí prevence od reagování na výskyt sociálně patologických jevů směrem ke snaze porozumět a předcházet tzv. rizikovému chování.

Kapitoly sledující problematiku prevence sociálně patologických jevů jsou také vyhovující, autorka proměnlivý systém prevence vystihuje s dostačujícím porozuměním a představuje jeho základní koncepční i organizační zajištění. Vzhledem k cílům práce, v nichž si stanovuje porovnání škol v Jihočeském a Pardubickém kraji, bych považoval za nezbytné, aby po představení role krajů ve školní prevenci obecně (str. 56 – 58) autorka zařadila prezentování krajských koncepcí v obou samosprávných celcích. To, že neprovedla komparaci shod či rozdílů v krajských dokumentech (jak má uvedeno i v zadání práce), zásadně ovlivnilo i vyhodnocení vlastního dotazníkového šetření.

Celkově jsou kapitoly teoretické části koncipovány na základě studia dostatečně obsáhlé odborné literatury (autorka ale ne vždy důsledně na zdroje odkazuje), vhodné je též zařazení aktuálních informací z kvalitních a věrohodných internetových zdrojů. Z formálního hlediska je ale třeba vytknout chaotické číslování kapitol a podkapitol, které se směšuje s autorčinou snahou o číselné popsání různých typů klasifikací popisovaných dílčích jevů. Také další formální ukazatelé snižují kvalitu práce. Např. uvedení seznamu literatury neodpovídá normě, zarovnání textu do bloku poškodilo formát textu (str. 19), objevuje se různá velikost řádkování (např. s. 18 a 19). Problémem také je podprůměrná stylistická úroveň textu.

Praktická část obsahuje kvantitativně orientované šetření, provedené na šesti základních školách v Jihočeském a Pardubickém kraji (131 respondentů). Autorka záměrně volí rozdílné typy škol, což může být předpokladem pro provedení vhodné komparace. Stanovuje si řadu cílů, které však jsou splněny jen částečně. Problémem této části práce je právě formulace výzkumných předpokladů, interpretace výsledků ankety a zodpovězení stanovených výzkumných otázek. Příčina potíží spočívá snad ve využití naplánovaných metod a v autorčině schopnosti výsledky interpretovat. K praktické části práce mám následující výhrady:

- Autorka uvádí (str. 59), že se bude zabývat analýzou obsahu a struktury preventivních programů vybraných škol a že provede jejich komparaci. Charakteristiky ŠVP a souvisejících přístupů škol k prevenci pak představuje na str. 61 – 76, ale komparaci v textu nenacházím. Navíc prezentace školních materiálů je značně nejednotná (někdy velmi stručná, např. ZŠ Dukelská (str. 62), jindy rozsáhlá – ZŠ Skuteč), vložené texty tak nemají jasnou a jednotnou strukturu (jež je základem komparace).
- Autorka získává celkem zajímavá dílčí zjištění, jež prezentuje v tabulkách a v grafech, ty však ztratily svou vypovídající hodnotu chybějící legendou a popiskem představovaných dat.

- Zásadním problémem však je, jak jsem již naznačil, interpretace výsledků. Ta je většinou příliš obecná, autorka dostatečně nedokládá data, ze kterých své závěry vyvozuje. Pro úspěšné obhájení práce proto považuji za důležité během obhajoby specifikovat:

- jak přesně se liší četnost realizovaných programů v Jihočeském a Pardubickém kraji (např. u položky č. 4) ?

- jaké jsou přesné rozdíly v hodnocení podoby realizace prevence v obou krajích?

- jak konkrétně vypadá shoda zkušeností respondentů s drogami a šikanou mezi základními a speciálními školami?

- stejným způsobem by autorka měla specifikovat rozdíly ve využívání volnočasových aktivit

- o jaká fakta se opírá např. své výroky typu „stejný průměrný počet“ a „pestřejší škála“?

Podobně je možná pokračovat dále. Proším proto, aby autorka připravila pro obhajobu prezentaci, kde by představila přehledně fakta (jež jsou v tabulkách odpovědí na jednotlivé výsledky vlastně vždy obsažena) a důsledně by je spojila s ověřením platnosti předpokladů.

Předložená diplomová práce v rovině teoretické části vyhovuje obvyklým standardům, v rovině formální úpravy splňuje základní požadavky a v rovině praktického výzkumu se jen přibližuje základním požadavkům na tento typ kvalifikačních prací. Přes uvedené výhrady a s očekáváním upřesnění výsledků práci doporučuji k obhajobě a hodnotím ji **dobře**.

Návrh na klasifikaci diplomové práce: **dobře**

podpis vedoucího diplomové práce

V Českých Budějovicích dne 21. 1. 2011